

**ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“
ПОЖАРЕВАЦ, МОШЕ ПИЈАДЕ 2**

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“
Бр. 01-2926/1/
19.1.2022 год.
ПОЖАРЕВАЦ

**ПРАВИЛА
ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА**

Пожаревац
16.05.2022. године

На основу члана 28. Закона о заштити од пожара (Сл.гласник РС бр.111/2009 и 20/2015, 87/2018), директор Ј.К.П. „Водовод и канализација“ Пожаревац, дана 16.05.2022. године, доноси:

Предмет:

П Р А В И Л А ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, за спречавање избијања и ширења пожара, откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, заштиту животне средине, утврђивање и одклањање узрока пожара, као и за пружање помоћи код одклањања последица проузрокованих пожаром.

Заштита од пожара остварује се:

- Организовањем и припремањем правног лица (субјеката) заштите од пожара.
- Обезбеђивањем услова за спровођење заштите од пожар.
- Предузимањем мера и радњи за заштиту и спасавање људи, материјалних добара и животне средине приликом избијања пожара.
- Надзором над применом мера заштите од пожара.

ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

1. Организацију технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење.
2. Заштиту од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара.
3. План евакуације и упутства за поступање у случају пожара.
4. Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара.
5. Права, обавезе и одговорности запослених за спровођење превентивних мера заштите од пожара.
6. Прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта.
(2) Тачке 2), 4), 5) и 6) из става 1. овог члана не односе се на обавезе стамбене зграде;
(3) План евакуације и упутства за поступање у случају пожара из става 1. тачка 3) овог члана морају бити истакнути на видљивом месту;
(4) Субјекти из става 1. овог члана дужни су да поступају по прорачунима из Правила заштите од пожара.

ЦИЉ ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Ова процедура дефинише одговорности и активности из домена заштите од пожара у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца, поступци и мере за осигуравање брзог деловања у односу на евентуално настали пожар у просторијама Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца, примена начина евакуације и спасавања за случај потребе како угрожених лица тако и материјалних добара.

Базира се на анализи чињеничног и предвиђеног стања угрожености од објеката од пожара, експлозије и опасних материја.

- 1. Организација технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење.**

1.1. ТЕХНОЛОШКИ ПРОЦЕС

Да би се могла извршити процена угрожености од пожара и експлозија и процена пожарне угрожености објеката, пожарне опасности и предузете мере заштите од пожара и експлозија неопходно је упознати се са наменом објекта и процесом и организацијом рада.

ЈКП „Водовод и канализација“ из Пожареваца је предузеће које се бави комуналним услугама, одржавањем водоводне и канализационе мреже као основном делатношћу, поред ових услуга бави се још и осталим текућим комуналним прометима и услугама које нису напоменути.

Од објеката у коришћењу поседује:

1. Управна зграда – дирекција (ул. Моше Пијаде 2)
2. Гаража за возила са пратећим објектима – радионице
3. Црпна станица бр.3 – (ул. Партизанска)
4. Водоизворишта – (Кључ, Морава, Ловац, Меминац, Костолац)
5. Радна јединица – дирекција у Костолцу

Објекат у коме се налази дирекција ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац је саграђен као јединствена грађевинска целина са два главна улаз-излаз и дела дирекције и још један помоћан улаз-излаз са задње стране објекта.

Сви остали објекти у којима се налази ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац су малих кватдратура, такође приземних нивоа и помоћних монтажних објеката, као и на отвореним просторима (водоизворишта, црпне станице, итд.) остале ситуације биће приказане кроз План евакуације.

Помоћне просторије правног лица користе се као канцеларијски простор, радионице, шалтер просторије за наплату комуналних услуга.

ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац у свом саставу има око 200 запослених радника.

Опасности које постоје су највише у преподневном радном времену када се због присуства већег броја људи у објектима стварају се опасности које се јављају од избијања пожара, а то су:

- од електричних инсталација и термотехничких инсталација,
- пушења и употребе отвореног пламена,
- заваривање, резање и лемљење на привременим местима.

Опасност постоји од могућих настанка пожара класе А, Б, Ц.

Мере да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен:

- стална контрола и периодична испитивања електричних и термотехничких инсталација,
- забрана пушења и употребе отворене ватре у просторијама и уклањање свог припадајућег запаљивог материјала,
- све радове заваривања на привременим местима вршити уз одобрења службе заштите од пожара, применом свих мера заштите.
- забрана складиштења материјала и смећа на не прописаним местима, како на отвореном, тако и у затвореном простору,
- у гаражи предвидети све прописане и одговарајуће мере заштите за складиштење запаљивих течности и техничких гасова.

Посебне опасности везане за специфичност објекта:

1. Приликом рада у пратећим пословним просторијама присутан је велики број људи максимум је око 200 лица, у случају пожара могућа је паника и отажана евакуација како у затвореном пословним просторијама, тако и на отвореном простору (водоизворишта, црпне станице).
2. Гаража и радионица, посебне опасности од радионица (непрописан рад у и ван делокруга),
3. Највећа опасност од пожара прети од привремених места где се врши одржавање и изградња водовдне и канализационе инсталације – заваривање, резање, лемљење, као и ел.инсталација.
4. Опасност од пожара на возилима (ауто цистерне, багери, ровокопачи, остала службена возила) за транспорт терета зависи од места настанка пожара и места где се возила налазе у стању покрета или мировања. Највећа опасност од самозапаљивања на ел. инсталацијама у возилу, или саобраћајних удеса (судари или превртање) или пожари ако се захвате резервоари возила.
5. Опасност од пожара и штетних продуката сагоревања од чврстих материјала, од канцеларијског намештаја, папира, пластике, дрвета, ел.каблова и грађевинских конструкција.

Мере за смањење ризика приликом евакуације:

1. Све излазе који служе за евакуацију држати слободне и незакључане док има људи.
2. Све пролазе за евакуацију држати слободне без предмета и материјала са видно обележеним смеровима евакуације.
3. Све излазе из објеката из пословних просторија обележити светилкама које означавају излаз и које могу радити и приликом нестанка електричне енергије. (да имају резервни извор напајања електричном енергијом)
4. На видним местима треба поставити планове евакуације.
5. Обезбедити довољан број обучених људи за организацију безбедне евакуације.

При обављању процеса рада користи се:

- Канцеларијска опрема: канцеларијски намештај (радни и конференцијски столови, витрине, ормари, полице, рафови и сл.), рачунарска опрема (компјутери, штампачи, скенери, и др. рачунарска опрема), факс, телефони, копир апарати, итд.
- Машине за обраду метала, дрвета, пластике, пресе, циркулари, тестере, уређаји, машине за сечење водоводног и канализационог материјала, лима и пластике, наменска возила за превоз водоводног и канализационог материјала, ручни алати на електрични погон (ручни циркулар, уводна тестера, бушилице, брусилце, електрични апарати за сечење, брушење и заваривање, сл.) ручни механички алати (кључеви, одвијачи, разна клешта и стеге, чекићи, и др.).
- Средства за одржавање хигијене, водоводног и канализационог материјала
- Службена путничка, теретна и сервисна возила за превоз одређених пословних потреба у и ван Предузећа.

Од запаљивих материјала у објекту се налази:

- Папир,
- Дрво и производи од дрвета, пластика и производи од пластике.
- Текстил, скај, еко кожа, мебл, пластифицирана платна, мање количине боја и лепка.
- Нафта и нафтни деривати, (уља, смоле, итд.) - мање количине.
- Отпадни и рециклажни материјал
- Пропан – бутан гас - мање количине (ако се затекну волиза која су на овај режим рада, а која се евентуално затекну у кругу Предузећа).

У објекту дирекције постоје могућност настанка пожара класе А.

У циљу утврђивања одговарајуће организације и предузимању мера потребних за успешно функционисање и спровођење заштите од пожара, Управа за

ванредне ситуације МУП-а врши категоризацију објекта, делатности и земљишта према угрожености од пожара у зависности од технолошког процеса који се у њима одвија: врсте и количине материјала који се производи, прерађује или складишти, врсте материјала употребљеног за изградњу објекта, значења и величине објекта и врсте биљног прекривача.

Инспекцијским надзором није извршена категоризација објекта, на основу члана 23. Закона о заштити од пожара (Сл.Гласник РС бр. 111/2009 и 20/2015, 87/2018.), а у складу са Уредбом о разврставању објекта, делатности и земљишта у категорије угрожености од пожара („Службени Гласник РС“, бр. 76/2010), тако да није утврђено у коју категорију угрожености од пожара, објекат спада.

На основу максимално допуштеног времена евакуације и броја људи која се могу наћи у објектима у моменту избијања пожара, пројектом су одређене ширине коридора евакуације, број степеништа, пролаза и врата. Знаци обележавања евакуационих путева означени су зеленом бојом у складу са стандардима (СРПС ISO 3864, 6309, 11428, 7239).

Процену пожарне угрожености и ризика дају следеће компоненте :

- 1 **Запаљивост** сировина и материјала који се налази у објекту,
- 2 **Пожарно оптерећење** чија величина зависи од количине вредности запаљивог материјала инвентара и врсте објекта,
- 3 **Опасност ширења**, преношења пожара одређена је поделом просторија тј. пожарних сектора и ватроотпорним зидовима, бројем спратова и комуникационих путева,
- 4 **Стварање дима и гасова** зависи од особина запаљивих материјала и може се знати да ли се ствара дим, као и загушујући и корозивни гасови при сагоревању,
- 5 **Уништење** зависи од осетљивости материјала, машина и уређаја а може доћи до делимичног и потпуног уништења,
- 6 **Концентрација вредности** која зависи од вредности материјала машина и уређаја и др,
- 7 **Опасност по људе** може потицати од дима, гасова, топлоте пожара, при томе је меродавна концентрација људства,
- 8 **Време интервенције** се састоји од три временска периода важна за гашење: време откривања пожара, време доласка ватрогасне јединице и време потребно за гашење.

Превенција заштите од пожара обезбеђује се планирањем и спровођењем превентивних мера и радњи тако да се што ефикасније спречи избијање пожара, а да се у случају избијања пожара ризик по живот и здравље људи и угрожавање материјалних добара као и угрожавање животне средине сведе на најмању могућу меру и пожар ограничи на самом месту избијања.

Основни циљ прописаних мера заштите од пожара јесте заштита живота људи, телесног интегритета, материјалних добара и животне средине.

Ј.К.П. „ВИК“ из Пожаревца треба бити разврстано у трећу категорију угрожености од пожара са извесним ризиком од избијања пожара (у даљем тексту: субјекти у трећој категорији) обавезно је да организује спровођење превентивних мера заштите од пожара с потребним бројем лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.

Организовање заштите од пожара

а) Запослени задужени за организацију и спровођење превентивних мера заштите од пожара (послови и задаци)

б) Права и обавезе запосленог при спровођењу мера заштите од пожара.

ДУЖНОСТ И ПРАВА СВИХ ЗАПОСЛЕНИХ У ДРУШТВУ КАО И АНГАЖОВАНИХ ПРАВНИХ И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА У СПРОВОЂЕЊУ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Дужности и права стручних лица за заштиту од пожара

СТРУЧНО ЛИЦЕ ЗА НЕПОСРЕДНО ОРГАНИЗОВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Дужности стручног лица за непосредно организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара, (референт за заштиту од пожара) су следеће:

- Организује, обједињује и усмерава рад са аспекта заштите од пожара
- Стара се о спровођењу мера заштите од пожара утврђених Законом и другим прописима, Правилима, као и другим општим и појединачним актима из ове области;
- Прати и проучава законске и друге прописе из области заштите од пожара и предузима потребне мере ради усаглашавања рада са тим прописима и унапређивања заштите од пожара;
- Благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака, спречавања нежељених последица и обезбеђења сталне исправности уређаја за аутоматску дојаву пожара;
- Учествује у припреми предлога Правила заштите од пожара, Програма основне обуке запослених, као и других општих аката из области заштите од пожара, а након доношења истих стара се о њиховој доследној примени;
- Врши замену и повлачење дотрајалих, застарелих, неупотребљивих апарата и опреме за гашење пожара, стално у току године, а на њихова места поставља нову и савременију ПП опрему и средства;
- Сарађује са надлежним инспекцијским и другим органима Управе за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова;
- Стара се о потпуном и уредном вођењу свих потребних евиденција из области заштите од пожара;

- Најмање једном месечно путем месечног извештаја, а по потреби и чешће, извештава (одговорно лице) о свим уоченим појавама, променама, недостацима и проблемима из области заштите од пожара;
- Остварује сталан увид у стање заштите од пожара и безбедности објекта, људи и имовине у њима и благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака и спречавања нежељених последица;
- Стара се о исправности и размештају уређаја, опреме и средстава за гашење пожара;
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен, што пре долази на лице места ради пружања подршке управи у организацији људства, за гашење, евакуацију и спасавање људи и имовине, до доласка територијалне ватрогасне јединице;
- По завршетку локализације и ликвидације пожара, у сарадњи са ПП полицијом и истражним органима МУП-а, непосредно учествује у утврђивању узрока настанка пожара и о томе извештај подноси директору (одговорном лицу);
- Врши основну теоријску и практичну обуку запослених из области заштите од пожара;
- Прати прописе из области заштите од пожара, као и техничка достигнућа из те области у складу са истим предузима и предлаже потребне мере ради унапређења заштите од пожара;
- У случају непосред опасности од избијања пожара и експлозија, као и елементарних непогода, или других ванредних ситуација, предузима хитне мере за њихово брзо и ефикасно отклањање и забрањује рад на критичним местима;
- Непосредно врши контролу спровођења мера заштите од пожара;
- Обезбеђује одређење књиге и обрасце ради евидентирања контроле апарата за почетно гашење пожара и других ватрогасних справа и уређаја, односно опреме за гашење, аутоматско јављање или гашење пожара, противпаник расвете и сл.;
- Запосленима указује на потребу придржавања прописаних мера заштите од пожара и у складу са тим предузима одговарајуће мере;
- Издаје одобрења за извођење радова заваривања, резања и лемљења на привременим местима. Учествује у примопредаји ових радова, води евиденцију издатих одобрења, као и другу документацију у вези са извођењем радова заваривања, резања и лемљења;
- Прати нове светске трендове, нова научна достигнућа из области заштите од пожара и у току радног века се непрестално усавшава;
- Врши непосредну контролу спровођења утврђених превентивних и наложених мера заштите од пожара;
- Да у случају констатовања одређених неправилности и недостатака због којих постоји непосредна опасност од избијања пожара или експлозије, забрани рад до отклањања истог недостатка;
- Да против запосленог који се не придржава мера прописаних Правилима, који је под дејством алкохола или наркотика поднесе пријаву и проследи је директору ради покретања дисциплинског поступка и утврђивања кривичне одговорности.

Дужност и права одговорног лица

ДИРЕКТОР

- Директор у вршењу послова заштите од пожара има следећа права и обавезе:
- Непосредно је одговоран за организовање заштите од пожара у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, спровођења мера и заштите од пожара, а нарочито за примену прописаних и наложених мера заштите од пожара у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца;
- Доноси Правила заштите од пожара, (евентуално) План заштите од пожара и Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара;
- Стара се о обезбеђивању средстава, утврђује потребна средства за заштиту од пожара и на бази расположивих средстава, одобрава њихово коришћење;
- Остварује увид у стање организације заштите од пожара као и степен безбедности и предузима потребне мере у циљу унапређења заштите од пожара;
- Разматра инспекцијске и друге налазе, извештаје и решења, предузима мере да се утврђени неостаци отклоне у датим роковима и да се спроводе закључци;
- Разматра и обезбеђује потребне услове за благовремено, потпуно и приступачно информисање запослених и других лица, са стањем организованости и спровођењем прописаних и наложених мера заштите људи и имовине и предузетим мерама за даље остваривање и унапређивање те заштите;
- Утврђује материјалну и другу одговорност руководиоца појединих радних јединица, као и запослених са посебним правима, овлашћењима и одговорностима, које именује, због неспровођења прописаних или наложених мера заштите људи и имовине, које су им стављене у надлежност Законом, Правилима заштите од пожара или другим општим актима;
- Контролише и обезбеђује примену и придржавање прописаних и наложених мера заштите од пожара. У случајевима када се уоче или констатују одређена одступања или недостаци у примени мера заштите од пожара дужан је да одмах предузме мере у циљу отклањања уочених недостатака и неправилности;
- Стара се о благовременом доношењу Правила заштите од пожара и других аката везаних за ову област;
- Стара се о благовременој и прописној набавци средстава и опреме за гашење пожара, као и друге опреме за заштиту од пожара, њиховом ненаменско коришћењу и прописном одржавању;
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен и присутан, до доласка територијалне ватрогасне јединице, непосредно организује људство, руководи и командује акцијом гашења, евакуације и спасавања људи и имовине;
- Стара се о благовременом и потпуном информисању запослених са стањем, мерама и средствима која се предузимају на спровођењу и унапређењу заштите од пожара.

Дужности и права запослених са посебним овлашћењима и одговорностима

РУКОВОДИОЦИ РАДНИХ ЈЕДИНИЦА

Руководиоци радних јединица у вршењу заштите од пожара имају следећа права и обавезе:

- У делокругу свог рада организују и контролишу рад запослених на начин који обезбеђује потпуну сигурност запослених и имовине са аспекта заштите од пожара.
- Пре почетка и по завршетку рада провере да ли су предузете све мере заштите од пожара у њиховој радној јединици.
- Одговорни су за стање заштите од пожара у организационој јединици којом руководе, односно у делу процеса рада којим руководе.
- Дужни су да у делокругу свог рада организују и контролишу рад запослених на начин који обезбеђује потребну безбедност запослених и имовине.
- Старају се и предузимају све потребне мере у циљу доследне примене утврђених, превентивних и наложених мера заштите од пожара.
- При организовању рада контролишу и обезбеђују примену и придржавање прописаних и наложених мера заштите од пожара, а у случају одређених недостатака благовремено одговарајуће мере за одклањање истих.
- Обезбеђују сарадњу са референтима заштите од пожара, ради доследне и благовремене примене мера заштите од пожара, обавештавају га о свим уоченим недостацима у својој радној јединици и да заједно са њим раде на одклањању недостатака у својој радној јединици.
- Дужни су да обезбеде да сви радници организационог дела процеса којим руководе буду упознати са опасностима које им прете од пожара на радном месту и у организационој јединици.
- У случају избијања пожара, до доласка ватрогасне јединице, непосредно организују људство, руководе и командују акцијом гашења евакуације и спасавања људи и имовине у организационој јединици којом руководе.
- Дужни су да са радног места удаље запосленог који се не придржава мера заштите од пожара, а ако у таквој радњи има елемената повреде радних обавеза, дужни су да поднесу захтев за покретање дисциплинског поступка.
- Обавезни су да омогуће основну обуку запослених из области заштите од пожара и одговорни су за њихову оспособљеност у руковању опремом и средствима за гашење пожара.
- Организују да сви запослени буду упознати са опасностима које им прете од пожара и експлозије на радном месту.
- Благовремено и редовно разматрају питања о мерама које треба предузети ради ефикасније заштите од пожара као и правилне употребе средстава за гашење пожара.
- Врше друге послове и задатке који доприносе унапређењу заштите од пожара по налогу и уз сагласност директора и лица задуженог за заштиту од пожара.

ДУЖНОСТИ РЕФЕРЕНАТА НА ПОСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Референти за заштиту од пожара у вршењу послова заштите од пожара имају следећа права и обавезе:

- обављају послове из ових Правила у одсуству и по налогу директора,
- утврђују и координирају све послове у вези са заштитом од пожара јединствене примене мера заштите од пожара на свим пословима и објектима,
- предлаже поједине мере и решења у вези са организацијом заштите од пожара у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.
- обавезни су да контролишу спровођење мера заштите од пожара,
- дужни су да контролишу отклањање недостатака у вези са заштитом од пожара наложено решењем инспектора противпожарне заштите и директора,
- дају налоге и упутства запосленима и осталим људима који се по било ком основу затекну у просторијама и објектима Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца за примену мера заштите од пожара и контролишу реализацију тих налога,
- одговорни су за правилну примену ових Правила и других прописа из области заштите од пожара,
- предлажу покретање дисциплинског поступка против запослених који се не придржавају заштите од пожара,
- врше и друге послове утврђене важећим прописима и овим Правилима.

ДУЖНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ РАДНИКА

Запослени радници у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, дужни су да непосредно спроводе мере заштите од пожара и експлозије, а посебно:

1. При обављању послова, радних задатака, у свему да се придржавају упутстава произвођача оруђа за рад, прописаних поступака који алат сме да се користи у зонама опасности, поштујући одредбе Закона, Правила о противпожарној заштити и осталих аката у циљу заштите и сигурности људи и имовине.
2. Обавезни су да пријаве сваки недостатак, квар или другу промену на средствима рада или оруђима за рад ако због тога прети опасност од настанка пожара или експлозије.
3. Обавезни су да присуствују обуци ради оспособљавања за рад на сигуран начин, посебно у заштити од пожара и експлозије,
4. Обавезни су да одржавају у исправном стању средства за рад и оруђа за рад са којима рукују или су одговорни за њихово исправно функционисање, нарочито у погледу заштите од пожара и експлозије.
5. Код распоређивања на послове и радне задатке и приликом премештаја на друге послове и радне задатке, обавезни су да се упознају са опасностима од пожара и експлозија, као и са мерама заштите.
6. Обавезни су да се придржавају упутства за сигуран рад са аспекта заштите од пожара и експлозије и упутства директора Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, и да напусте радно место, ако то са основе заштите од пожара и

- експлозије затражи директор.
7. Дужни су да учествују у практичним вежбама гашења пожара и спасавања када то организује Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.
  8. Дужни су да учествују у гашењу пожара, евакуацији, спасавању запослених радника и друга лица која се по било ком основу нађу у објекту, материјалних добара, уколико до пожара дође.
  9. Дужни су да на интервенцијама гашења и спасавања поступе по захтеву руководиоца гашења пожара или других (директора Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца), одговорних за евакуацију и спасавање.
  10. Обавезни су да при гашењу пожара користе ватрогасно-заштитну опрему (лична-заједничка),
  11. Обавезни су да поштују режим забране пушења и употребе пламена у било ком облику у зонама опасности и свим другим местима где је то забрањено.
  12. Обавезни су да савесно обављају послове и задатке прописане за делатност складишта и промета запаљивим течностима и плина ради постизања потпуне сигурности од пожара и експлозије.
  13. Обавезни су да се упознају са организацијом заштите од пожара и експлозије у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца односно са организацијом гашења пожара.
  14. Обавезни су да се детаљно упознају са технолошким процесом и постројењем, као и са специфичним опасностима од пожара и експлозије и мерама заштите.
  15. Дужни су да се детаљно упознају са физичко-хемијским и другим опасним својствима сировина, полупроизвода и готових производа са којима рукују током рада.
  16. Обавезни су да после рада детаљно прегледају своју радну околину и да искључе електричну струју на главном прекидачу.
  17. Обавезни су да обављају и остале послове у вези заштите од пожара и експлозије које им стави у задатак служба заштите од пожара или директор Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ РАДНИКА ЗБОГ НЕПРИДРЖАВАЊА ПРОПИСАНИХ И НАЛОЖЕНИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Запослени радници у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, дужни су да се у свом раду придржавају мера заштите од пожара прописаних Законом и подзаконским актима донетим на основу Закона и овим Правилима заштите од пожара као и мера које им на основу наведених прописа налажу инспекцијски органи службе унутрашњих послова.

Непридржавање мера заштите од пожара, наведених у претходном, представља тежу повреду радних обавеза и радне дисциплине по Колективном уговору (Уговору о раду и о делу).

Одредбе ових Правила заштите од пожара обавезне су и примењују се за све запослене раднике који су у радном односу (на одређено и неодређено време) у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, као и на раднике других органа и Предузећа који по било ком основу раде или изводе радове у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

ТЕХНИЧКА ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ОДКРИВАЊЕ, ЈАВЉАЊЕ И ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

За успешно извршавање послова и задатака на заштити људства и имовине од пожара, као и његово гашење, Правилима заштите од пожара у складу са решењем надлежног органа прописује се минимална средства и опрема за заштиту од пожара.

У техничку опрему за заштиту од пожара спадају справе и опрема за гашење, спасавање, откривање пожара, узбуњивање и јављање, санитарска опрема, и др.

Опрема и средства за гашење пожара којима Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца из Пожаревца располаже су:

1. ПП апарат тип S-6,9, CO₂-5 = 95 комада у Пожаревцу и 25 апарата у Костолцу, правилно распоређени по грађевинским целинама објеката и водоизворишта.
2. Хидрантска мрежа и инсталација постоји = 1 зидни хидрант у кругу Гараже у Пожаревцу, 3 хидранта у Костолцу и 3 хидранта у дирекцији у Пожаревцу.

Одржавање опреме и средства за гашење пожара, обавља овлашћено Предузеће, исправност се врши периодично на сваких 6 (шест) месеци.

Исправна средства и опрема за гашење пожара постављају се на означеном, видним и приступачним местима у објекту.

Испитивање на ХВП (хладни водени притисак), према важећим прописима за ПП апарате типа S, за ПП апарате типа CO₂, сваких 5 година.

Врста опреме и средства за гашење пожара и њихов размештај ближе су одређени Елаборатом заштите од пожара, односно утврђују се Правилима заштите од пожара, или евентуалним Планом заштите од пожара.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

- а) Уређаји, опрема и средства за заштиту од пожара и гашење пожара
- б) Уређаји и инсталације за откривање, дојаву и гашење пожара
- ц) Електричне, вентилационе, топлотне и друге инсталације
- д) Смештај запаљивог материјала
- е) Смештај експлозивног материјала
- ф) Смештај запаљивих течности и гасова
- г) Ватрогасне страже.

ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА

Пожар може настати у радно време и ван радног времена.

Ако настане у радно време обично је на време откривен па се може приступити његовој локализацији и елиминацији. Најближи запослени су дужни да приступе локализацији пожара приручним средствима и ПП апаратима и то пре свега на начин без опасности по себе, те присутна лица у непосредној околини. При

томе су у обавези да обавесте ватрогасно спасилачку јединицу Пожаревац на бр.тел. 193, управу Предузећа, органе МУП-а и референта за заштиту од пожара.

Ако је пожар касно уочен и не може се угасити приручним средствима, ПП апаратима, хидрантима, одмах се упућује позив ватрогасно спасилачкој јединици, директору Предузећа и референту за заштиту од пожара.

Приликом позива ватрогасно спасилачке јединице на број телефона 193, запослени оставља следеће питане податке:

- Назив Предузећа – Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца.
- Локација Предузећа (улица и број) у зависности где је и у којој радној јединици настао
- Врста објекта и материјал који гори
- Фронт горења и површину која је захваћена пожаром
- Постоји ли опасност по људе и околне објекте
- Које материје горе и постоји ли опасност од тровања и експлозије (пластика, текстил, ел.инсталација, машине или уређаји који су под електричним напоном)
- Број телефона са ког је позвана ватрогасно спасилачка јединица.

До доласка ватрогасаца-спасиоца, директор или руководиоци радних јединица организују људство према унапред направљеном Плану заштите од пожара, издају задатке и руководе акцијом гашења, евакуације, спасавања људи и изношењем материјалних добара из пожаром захваћених објеката.

Пре почетка гашења мора се искључити напајање објекта ел.енергијом, јер се водом не смеју гасити каблови и уређаји који су под ел.напоном. Уколико се гаси водом, примењује се пуни млаз или распршени млаз, измаглица, у зависности колико се близу може прићи пожару.

Људство се не може кретати поред каблова и уређаја који електризују.

По доласку ватрогасаца-спасиоца на место догађаја, референт за заштиту од пожара, запослени и целокупна управа Предузећа, стављају се на располагање командиру ватрогасно спасилачке јединице, који преузима даље мере гашења и спасавања и извршавају његова наређења.

Запослени и референт за заштиту од пожара дужни су да у циљу лакше и брже локализације и елиминације пожара, командиру дају корисне информације које обухватају:

- У ком делу Предузећу је избио пожар
- Какав материјал гори
- У ком делу је ватра прво примећена, како се ширила и у ком правцу
- Да ли у објекту под пожаром постоје експлозивне и запаљиве материје и које, ако их има
- Да ли унутар објекта има повређених и неевакуисаних људи
- Где су евакуациони путеви
- Распоред и локацију спољашњих и унутрашњих хидраната.

Ако пожар угрожава људске животе, главне снаге се концентришу на њихово спасавање уз паралелну локализацију пожара.

У циљу успешнијег руковођења акцијом гашења пожара командир може:

- Да забрани приступ и удаљи лица која су у близини пожара
- Да забрани саобраћај поред места пожара уколико оцени да ће акција гашења бити брже спроведена, или ако постоји опасност по лица која се ту крећу.
- Да нареди евакуацију лица и предмета из суседних објеката који су угрожени пожаром, као и евакуацију технике, папира од важности и других материјалних добара која би могла бити уништена ватром
- Да нареди прекид довода е.енергије, ако то захтевају потребе гашења пожара
- Да предузима и друге мере, које ће по његовој оцени бити од користи при гашењу пожара и што мањем уништавању имовине.

У случају избијања пожара већих размера, елементарних непогода, експлозија, којима се могу угрозити људски животи, материјална добра, или животна околина, сви запослени су дужни да раде на спасавању унесређених и имовине, без обзира на радно време, радно место и квалификацију.

По завршетку интервенције референт заштите од пожара је дужан да сачини извештај о току и резултатима ватрогасне интервенције и да га проследи директору Предузећа.

2. Заштита од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара

Заштита од пожара у објекту је посебно значајна када се у објекту врши радни дан запослених и осталих особа који се по било ком основу затекну у просторијама Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца. Заштита од пожара се остварује преко превентивних мера заштите пре свега применом прописа и норми у одржавању свих инсталација у исправно и функционално стање. У свим објектима се налази мобилна опрема за гашење пожара (ватрогасни апарати типа „S“ и „CO₂“), обука лица за употребу ватрогасних апарата врши се редовно. Такође објекти у улици Партизанска, РЈ Костолац и дирекцији у улици Моше Пијаде 2, је опремљен спољним надземном и унутрашњом зидном хидранском мрежом за гашење већих пожара.

У делу евакуације сви излази и врата на њима урађени су тако да се отварају у смеру евакуације. Њихова ширина, број и проходност одговара броју људи који се могу наћи у објекту.

Евакуација из свих просторија може се извршити преко главних излаза, као и помоћних (дато у графичком прилогу), и могућа је засебна евакуација из сваког дела објекта. Лица која раде у објекту обучена су за безбедну и брзу евакуацију у случају пожара.

КОНКРЕТНЕ ОПАСНОСТИ ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА НА ОСНОВУ СПЕЦИФИЧНОСТИ У ОКВИРУ ПОСЛОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ

1. Степен угрожености технолошког процеса делатности која се одвија у оквиру делатности Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

У простору који је намењен радионици, извориштима, опасности могу настати било где у дирекцији, магацинима, гаражама, служби одржавања, кухињи налазе се термотехнички уређаји за припрему хране.

Просторије су тако дефинисане и опремљене да задовоље услове намене.

У посебном делу ових Правила сви запослени у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца морају се упознати са опасностима које су присутне у пословном простору, који припадају групи просторија у којима се скупља већи број људи, као и са поступком брзе и ефикасне евакуације из пословног простора и објекта.

У пословном простору највише је у употреби, коришћењу и ускладиштењу материјали који су склони паљењу и горењу (дрво, мале количине моторног уља, пластика, текстил, папир, санитарни производи, архива и слични материјали). Због тога се посебна пажња у пословном простору даје начину и поступцима безбедног коришћења, складиштења и чувања ових материјала, као и обучавању свих запослених радника са превентивним мерама и употребом повољних средстава за гашење пожара класе "А и Б".

Заштита од директног напона је изведена правилним избором и постављањем опреме, која при правилном руковању онемогућава додир делова под напоном.

Због тога посебна пажња се даје начину и поступцима безбедног коришћења електричних уређаја, начину искључивања напајања.

1. Материјали који се користе и ускладиштавају

Према степену опасности ове материје и робе припадају -МАТЕРИЈЕ СКЛОНЕ ПАЉЕЊУ И ГОРЕЊУ

Посебне мере заштите у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца са обиласком радних просторија и упознавање запослених радника са пожарним опасностима које су присутне на конкретним радним местима.

Практичан рад, употреба ручних ватрогасних апарата и других расположивих средстава за гашење пожара у конкретној средини.

Употреба хидраната, као и приручних средстава за гашење пожара.

ПОСЕБНОСТИ РАДНОГ МЕСТА И ПРОЦЕСА РАДА

Основна делатност и опис објекта

ЈКП "Водовод и канализација" из Пожаревца се организује тако, да се комуналне делатности, ради чијег обављања је основано, врше на начин којим се

обезбеђује техничко-технолошко и економско јединство система, стабилност пословања предузећа, развој и усклађеност развоја према потребама правних и физичких лица, заштита животне средине, уредно и квалитетно задовољавање потреба корисника производа и услуга као и одређене самосталности у производњи и испоруци комуналних производа и пружању комуналних услуга.

Објекти који су у власништву Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца, се састоје од следећих организационо-технолошких и пословних целина:

Од објеката у коришћењу поседује:

1. Управа – дирекција (канцеларијски простор) Моше Пијаде 2 око 350м².
2. Пословни део у склопу гараже и канцеларије око 300м².
3. Магацински простор, сировина и резервних делова, П+0,100м².
4. Сервисна радионица за оправку П+0, око 150м².
5. Водоизворишта 4-Меминац, Кључ, Морава, Ловац.
6. Радна јединица у Костолцу око 300м².
7. Паркинг простор гаража службених возила у Пожаревацу

Материјали од којих се састоје грађевинске целине у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца:

Примарно тржиште ЈКП "Водовод и канализација" Пожаревац обухвата градове Пожаревац и Костолац са околним насељима (тренутно су обухваћена насеља:

Забела, Љубичево, Стари Костолац, Кленовник, Дрмно, Ћириковац, Брадарац, Петка, са могућношћу проширења мреже на друга насеља.

Код допунских делатности којима се бави ЈКП "Водовод и канализација" Пожаревац. Доминирају груби грађевински радови и специфични радови нискоградње градски цевовод колектори и примарна и секундарна мрежа, канализација, комунални и грађевински радови и изградња црпилишта за воду).

Помоћне просторије правног лица користе се као канцеларијски простор, радионице, шалтер просторије за наплату комуналних услуга.

Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца у свом саставу има око 200 запослених радника.

У објекту дирекција, користе се заједничке просторије градске Управе Града Пожареваца, у улици Моше Пијаде 2, пословни објекат у строгом центру града, ПО+ПР+2 користи ЈКП ВИК Пожаревац. Подрумске просторије објекта су архива и подстаница ЈП Топлификација, приземљу се налази поред улаза у објекат портирница и шалтер одељење, први и други спрат објекта се користи канцеларијски простор у коме је дирекција Предузећа.

Инсталације су изведене према условима који су добијене од стране надлежних јавних организација.

Објекат има природну вентилацију (прозори и врата).

Објекти се састоје од следећих организационо-технолошких и пословних целина у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца:

Сви објекти који се користе у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца не спадају у високе објекте, односно спратност објекта је ПО+ПР+2. и спада у „ниске“ објекте.

Сви објекти у целини категорисани су и спадају у трећу категорију угрожености од пожара.

Степен опасности према пожару за ову врсту складишта је II.

Категорија технолошког процеса према угрожености од пожара је К4 (према елаборату ЗОП-а).

Сви уграђени материјали и опрема у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца треба да поседују одговарајуће атесте произвођача.

• Објекат располаже:

хидрантском мрежом, и то:

- спољашњим подземним хидрантом (пречник 80 мм), унутрашњом зидном, ПП апаратима за почетно гашење пожара, типа S-6А, S-9А, S-50, CO2-5.

-громобранском инсталацијом

-ручном и аутоматском дојавом пожара

• Објекат не располаже(сем објекта дирекције):

стабилним системом за гашење пожара.

Објекти располажу са хоризонталним (ходници) и вертикалним путевима евакуације евакуационим излазима са паник расветом (светиљке са НиЦд батеријама) и евакуационим вратима. Удаљеност евакуационих излаза од 15 м. неког рад. простора или канцеларије је 5-10м

За прикључење објеката на дистрибутивну мрежу, користи се трафостаница...

Тактика гашења пожара

До свих објекта је израђена асфалтна комуникација и несметан је прилаз ватрогасним јединицама у случају интервенције, проходни су током целе године, довољне ширине и носивости са уконпонованим пешачким стазама.

Маршута кретања ватрогасних возила је улицама Партизанска, и улицама у зависности локације објекта где се налази.

Сви објекти и сва службена возила располажу са ПП апаратима за почетно гашење пожара, типа S.

Стање електричних инсталација су у исправном стању и подлежу редовном стручном периодичном прегледу и испитивању.

Тактика гашења пожара помоћу усвојених апарата.

На основу уграђених материјала, према СРПС У.Ј.1.240, закључује се да отпорност појединих делова конструкције задовољава.

Забрањено је пушење, употреба отворене ватре, светиљки са пламеном и средства за паљење, коришћење уређаја и инсталација који могу да изазову пожар и експлозију, не употребљавати алат који варнички, коришћење грејних уређаја са отвореном ватром, ужареним или прекомерно загрејаним површинама, држање и смештај материјала који је склон самозапаљењу, у просторијама у којима је ускладиштен експлозивни материјал и запаљиве течности и друге лако запаљиве материје.

Знаци забране и упозорења мора да се истакну на видном месту. Приликом рада са експлозивним материјама треба обезбедити довољну природну вентилацију, а са запаљивим течностима довољну природну или вештачку вентилацију.

Прилази објектима и пролази у објектима треба у свако доба да буду обезбеђени и очишћени од непотребног материјала.

Отворена ватра, отворени пламен и слично, који се користе у процесу рада, може се употребљавати само у процесу рада и то у складу са важећим прописима, уз крајњу опрезност и обезбеђење од избијања пожара и експлозије.

Димоводи и ложишта у објектима могу да се употребљавају само ако су у исправном стању и правилно постављени.

Уређаји, алат и опрема за гашење пожара морају да се држе на местима која су лако приступна и добро видљива.

Ватрогасна опрема и средства за гашење пожара могу да се користе само ако одговарају важећим стандардима, а ако за поједине делове ватрогасне опреме нису утврђени важећи стандарди, могу да се користе само ако је за њих прибављено мишљење овлашћене стручне организације и према упутству произвођача.

Противпожарна опрема

- ручни и превозни противпожарни апарати
- подела и намена ватрогасних апарата
- активирање и руковање
- постављање, чување и контрола апарата за гашење пожара
- хидрантска мрежа: унутрашњи зидни хидранти и опрема у појединим објектима не постоји.

КОНКРЕТНЕ ОПАСНОСТИ ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА НА ОСНОВУ СПЕЦИФИЧНОСТИ ПРАВНОГ ЛИЦА

Степен угрожености технолошког процеса делатности која се одвија у оквиру Правног лица Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца:

Са аспекта заштите од пожара, степен угрожености технолошког процеса који се одвија у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, је са повећаним ризиком од избијања пожара, депонија, теретна возила за превоз отпадног и рециклажног материјала, аутомобили, машине и алати за оправку, као и сам

канцеларијски материјал који се користи у процесу сервисирања и складиштења отпада и опреме конкретне опасности најпре могу настати од истих уређаја који су под ел.напоном, удара грома, неправилног одлагања отпадног и рециклажног материјала, опасност од прекомерног загревања, тињања и почетног евентуално насталог почетног пожара.

ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА

- 1.Пожари чврстих материја (дрво, папир, пластика, и сл.), могу наступити у свим просторијама објеката, као и на отвореном простору депоа, као и пожари на уређајима под ел. напоном и на ел.инсталацијама, који практично могу настати у свим просторијама који су у власништву Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.
- 2.Пожари на теретним и осталим возилима, сервису и магацинском простору у току процеса рада и др.
- 3.Пожари на возилима који се могу догодити у тренутку док се налазе на утовару магацинског складишта, паркинг местима где се приликом утовара контејнера са отпадом може догодити да већ у њему постоји жар или отворен пламен и сл.
- 4.Пожари на електричним инсталацијама и уређајима који су под напоном, могу наступити у свим просторијама и објектима где има инсталације и уређаја који су под ел.напоном.
5. Пожари на објектима који немају громобранску инсталацију за прихват, приликом евентуалног удара грома.

Стање електричних инсталација су у исправном стању и подлежу редовном стручном прегледу и испитивању.

Сви мерни и ГРО-и су од декапираног лима, пластифицирани и опремљени бравицама и кључевима.

Простор је подељен у пожарне секторе у грађевинском смислу засебних објеката, зидовима, таваницама и вратима одређене отпорности према пожару.

Платои који служи за интервенцију ватрогасним возилима задовољава све захтеве Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара („Сл.лист СРЈ“ бр. 8/95) у погледу носивости коловоза и платоа (13 кN основног притиска) и најмање ширине саобраћајница за једносмерно кретање возила (3,5м), односно двосмерно (6м).

Од атмосферског пражњења, поједини објекти су заштићени громобранском инсталацијом која се редовно контролише и испитује по Закону.

Сва електроинсталација сем канцеларијском простору и студијама инсталирана су по зидовима или монтажног-демонтажног пода.

Објекат дирекције која се налази у улици Моше Пијаде 2, строги центар града.

Уконпонован на самом углу у низу објеката и двеју улица Моше Пијаде и Трп Радомира Вујовића, По+Пр+2 укупне корисне површине од око 550м². Објекат је саграђен од чврсте градње, сектор између етажног дела приземља и спратног дела је од армираног бетона, степеницама се са стране службеног улаза долази на спратни део, спољашњи зидови су фасадни, кровна конструкција је од лима, дрвета и део покривена црепом. Објекат је у власништву Градске Управе Пожаревац и дат је јавним Предузећима на коришћење, а поседује унутрашњу зидну хидрантску мрежу, мобилне уређаје за гашење пожара типа S i CO₂, стабилном инсталацијом за детекцију и дојаву пожара, (ручну и аутоматску), паник расветом, громобранска инсталација је решена фарадејев кавез, грејање је централно топлом водом, (ЈП Топлификација). Сва оперема и уређаји за заштиту од пожара се периодично контролишу од стране надлежних органа.

Врата на евакуацијским путевима и излазима морају бити са отварањем у смеру напуштања објекта. Врата морају бити подобна да се у сваком тренутку могу једноставно отворити са стране предвиђеног смера кретања. Врата предвиђена за излажење за случај опасности од пожара морају бити означена за такво коришћење. Испуњено.

Противпанична светла морају функционисати и без подршке мрежног напона, односно прописаним интезитетом осветљавати путеве у временском трајању од најмање једног сата. Испуњено.

Евакуацијски излази морају водити ка безбедном месту изван објекта, који је довољно велики да прими сва евакуисана лица (зборно место – плато и паркинг место испред свих објекта). Испуњено

ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА У ЗАВИСНОСТИ ОД НАМЕНЕ ОБЈЕКТА

Организовање послова заштите од пожара

- а) Запослени задужени за организацију и спровођење превентивних мера заштите од пожара (послови и задаци)
- б) Права и обавезе запосленог при спровођењу мера заштите од пожара.
- в) Ватрогасне чете
- г) Служба заштите од пожара.

Ради спровођења прописаних и наложених мера заштите од пожара, као и других послова и задатака прописаних Законом и другим прописима из области заштите од пожара, Правилима заштите од пожара у складу са Законом, утврђује се одговарајућа организација заштите од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара.

За послове непосредног организовања и спровођења превентивних мера заштите од пожара у Предузећу, ангажовано је лице непосредно организовање и

спровођење превентивних мера заштите од пожара (референт), са положеним стручним испитом из области заштите од пожара, који је код даваоца услуга у радном односу на неодређено време.

На послове противпожарног обезбеђења распоређују се запослени са положеним стручним испитом из области заштите од пожара.

3. Доношење Плана евакуације и упутства за поступање у случају пожара.

На основу члана 28. Закона о заштити од пожара Р.Србије („Сл.гласник РС“ бр.111/09 и 20/2015, 87/2018.), директор Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, дана 16.05.2022.године, доноси:

План евакуације и упутства за поступање у случају пожара, као и графички приказ просторија Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца и која су приказана посебно и биће приложена у делу правила заштите од пожара, а који чине саставни део.

У поступку интервенције ватрогасаца-спасиоца, један од најважнијих задатака јесте евакуација лица која су се нашла у угроженој зони.

Кроз техничке мере (стандарди и правилници) и стручно техничку литературу дефинишу се оптимална решења или дају примери прорачуна везани за стварање објективних услова за ефикасну евакуацију. Проблем евакуације није само доминантно питање при настанку пожара у објекту или простору, већ је оно присутно и при другим акцидентним ситуацијама као што су: хемијски акциденти, земљотрес, терористички напад, претња подметањем експлозивних направа и др.

Почетни и крајњи циљ од стварања услова за евакуацију је принцип напуштања објекта за што краће време на безбедан начин. Као полазна основа за израду Плана евакуације, коришћена је следећа регулатива која дефинише ову област:

1. Закон о заштити од пожара („Службени Гласник РС“ бр. 111/2009 и 20/2015, 87/2018.)
2. СРПС ТП21 2003, Техничке препоруке за урбанистичке и грађевинске мере безбедности од пожара стамбених, пословних и јавних зграда.
3. Заштита од пожара. Символи и техничке шеме. СРПС У.Ј1.220
4. Символи заштите од пожара за техничке приказе („Службени лист СФРЈ“ бр. 51/81)
5. СРПС ИСО 8421-6 Евакуација и спасавање.

Појам и дојаву пожара и уопште поремећаја на објекту, опреми и инсталацијама, који би могли изазвати опасност по живот и здравље особа и имовину, врше сви запослени. Дојаву је могуће обавити лично или телефоном и то: директору или лицима са посебним одговорностима, (у даљем тексту: Управи Прдузећа), оспособљеним руководиоцима за евакуацију и спасавање и референту

ЗОП-а. Исти поступак спроводи се и у случају појаве опасности од било које елементарне непогоде.

Начин обавештавања:

- Телефон
- Мобилни телефон
- Јављачима пожара (аутоматски и ручни)

Дојаву изненадних догађаја треба обавити на следеће бројеве телефона:
Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

Централа 012/555-700
Директор 012/555-800
Референт за заштиту од пожара 066/272-851

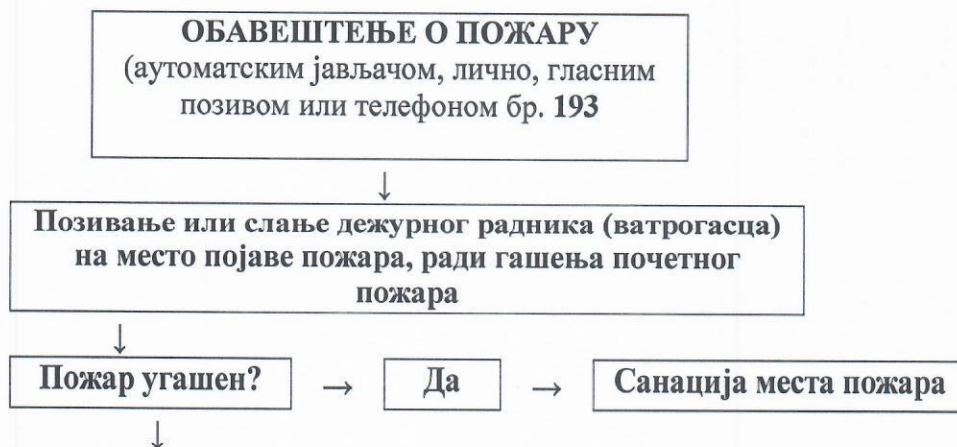
НАЧИН ДАВАЊА УЗБУНЕ

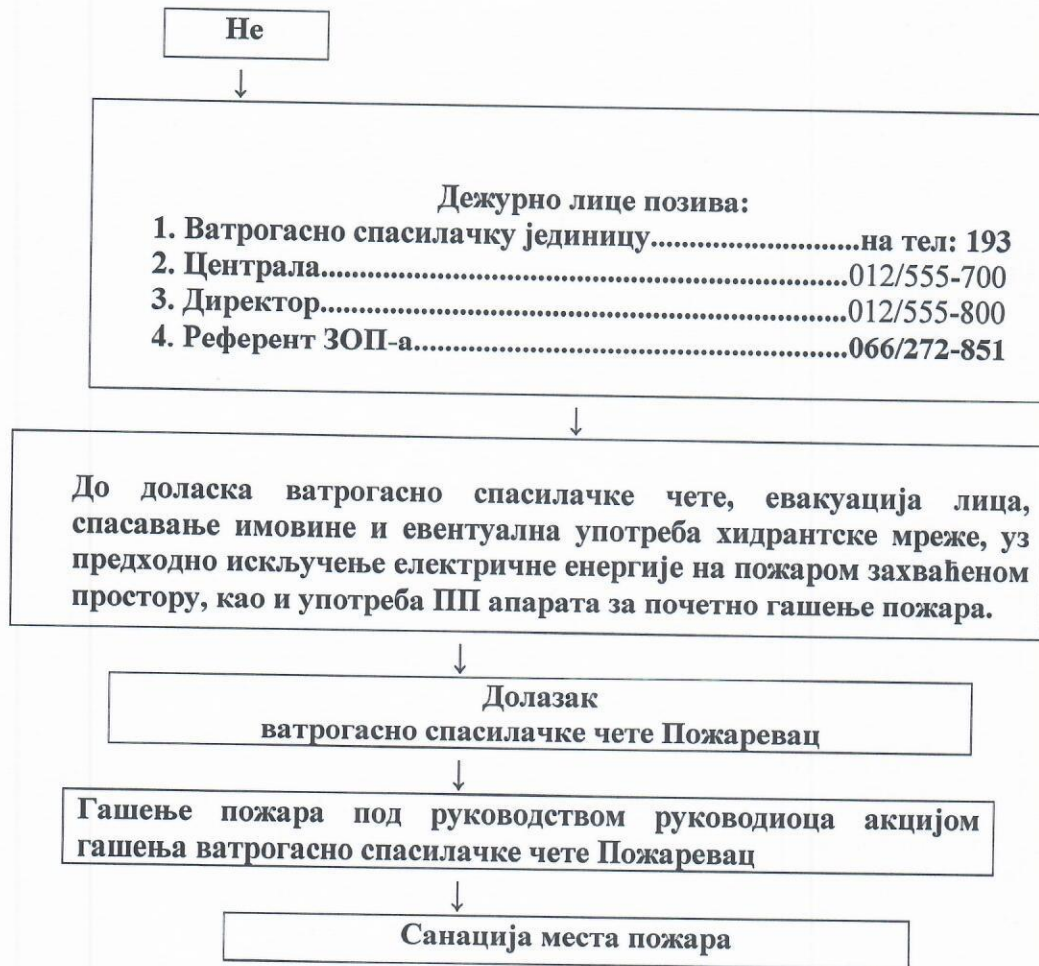
Наредбу за узбуњивање даје директор Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца или овлашћени запослени радници.

Јавна Предузећа, Установе која се обавештавају у случају изненадног нежењеног догађаја су:

- Управа за ванредне ситуације на бр.тел. **112**
- МУП РС Полицијска управа Пожаревац на бр.тел. **192**
- Одељење за ванредне ситуације ВСЈ– ВАТРОГАСЦИ СПАСИОЦИ ПОЖАРЕВАЦ на бр.тел. **193**
- Хитна помоћ бр.тел. **194**
- Електроморава у Пожаревцу, дежурна служба на број тел: **012/225-345.**

Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца
АЛАРМНИ ПЛАН У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

ОПЕРАТИВНИ ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ

Директор, лица са посебним овлашћењима – носиоци евакуације и спасавања, оспособљавање за евакуацију и спасавање обавља се практично у три дела:

- Оспособљавање руководиоца за евакуацију и спасавање
- Упознавање свих запослених с начином евакуације и спасавања
- Спровођење практичних вежби евакуације и спасавања.

Код избора запослених који ће се оспособити за руководиоце евакуације и спасавања у случају настанка изненадног нежељеног догађаја потребно је водити рачуна, да то буду запослени који ће обзиром на своје физичке, психофизичке и здравствене способности, моћи обавити предвиђене радње.

Евакуација посетилаца и запослених из објекта Предузећа врши се када су затечена лица у објекту угрожена: пожаром, хемијским акцидентом, земљотресом, терористичким нападом, претњом или подметањем експлозивних направа.

- Право да нареди евакуацију лица из објекта имају:
- Директор, или овлашћени радници, руководиоци, за сваку организацију посебно.
  - Руководилац интервенције на гашењу пожара, одклањању хемијских акцидента, и др.

Тежишно се прорађује поступак евакуације у случају пожара, јер је он најреалнији и најобухватнији и може да се односи на цео објекат или појединачан простор.

Крајњи циљ носиоца евакуације је да безбедно спроведу посетиоце и запослене кроз коридоре за евакуацију до безбедног места означеног на Плану евакуације (зборно место).

Евакуисани из објекта, привремено се смештају у слободан (безбедан) простор – зборно место. Зборно место је плато на паркингу за запослене поред објекта Предузећа.

Начин извођења евакуације и спасавања

Након дојаве акцидентне ситуације, ако се установи да дојава није лажна, узбуњују се запослени и посетиоци.

Носиоци евакуације дужни су да обезбеде евакуационе излазе у положају којим се не омета излазак лица из објекта и отпочињу спровођење евакуације из објекта.

Начин евакуације из објекта је следећи:

- а) евакуација из приземља обавља се обележеним хоризонталним коридорима (правцима) евакуације ка вратима и даље ка обележеним евакуационим излазима.
- б) након напуштања објекта, радници и гости крећу се ка одређеном зборном месту на отвореном простору где ће од руководиоца евакуације и спасавања добити даља упутства.

Спасавање лица које самостално не могу напустити ризична места где их је пожар затекао, изводи се организовано уевжбаним поступцима и помоћу одговарајуће опреме и средстава.

Евакуациони путеви, смерови кретања и излази на основама за сваки део објекта, као и поједине делове простора у објектима приказани су графичком документацијом овог Плана.

Руководиоци евакуације и спасавања дужни су да за време евакуације:

- Надzirати и координирати акцијом у сврху евакуације

- Обзиром на развој догађаја током евакуације, издати наређења појединим запосленима и другим одговорним запосленима за предузимање посебних мера у вези са насталим променама.
- Предузимати додатне мере посебно у случајевима када евакуација није у целости изведена.

Након доласка ватрогасне јединице, командир исте, начелно, поред акције гашења пожара руководи и евакуацијом, односно спасавањем превасходно лица из угрожене зоне.

У случају непосредне угрожености послетилаца и запослених, настале услед пожара, експлозија и других акцидената, евакуација се спроводи по следећим фазама:

- Припреме за евакуацију
- Селективна евакуација
- Тотална евакуација

Припрема евакуације, обухвата окупљање запослених, издавање потребних наређења особљу које је задужено за спровођење исте, припрему материјално-техничких средстава која су предвиђена за извођење и транспорт. Ако на делу објекта где је потребно извршити евакуацију нема довољно особља, ангажује се особље из других делова објекта, или од припадника ватрогасаца-спасиоца.

Селективна евакуација, обухвата поједине делове објекта који су непосредно угрожени или се очекује њихова угроженост. Њој предходи припрема евакуације, а спроводи се према Плану који одређује руководиоца евакуације. Руководилац евакуације је директор, запослени са посебним овлашћењима, или командир на интервенцији. Он издаје наређења која садрже: време почетка евакуације, правац и маршруту кретања, безбедно место за евакуисане, место за евакуацију важних и вреднијих материјалних средстава, време завршетка евакуације.

Време трајања процеса евакуације, чини збир времена трајања следећих појединачних етапа:

- Напуштање просторије у којој се налазе лица угрожена пожаром,
- Кретање лица кроз хоризонталне и вертикалне коридоре (правца евакуације) до излаза за евакуацију.
- Кретање лица ван објекта до безбедног (зборног) места за евакуисане.

Евакуација се изводи преко постојећих унутрашњих саобраћајница, степеништа, ходника, пролаза и холова.

Најнеповољнији случај евакуације је са спратног дела објекта и из сутеренског дела, због недостатка алтернативног коридора (правца) евакуације.

Стога руководилац гашења и евакуације треба да оцени начин евакуације: ходником, степеништем, односно преко прозора и са спољне стране објекта, ако је то могуће.

Евакуисани се усмеравају на безбедна места која се налазе на отвореном простору ван објекта. Руководилац је дужан да припреми и преузме све мере на спречавању панике и очувању реда и дисциплине.

Тотална евакуација, настаје прерастањем из селективне евакуације, односно када руководилац интервенције са директором и другим одговорним лицима, утврде да је цео објект непосредно угрожен.

Спасивање повређених лица треба вршити опрезно јер због нестручности (преломи, тровања) стање истих може да се погорша.

Лакше повређеним треба одмах пружити прву помоћ, а за теже повређене обезбедити хитну помоћ и одвожење у здравствене установе.

У условима пожара код угрожених наступа паника, што узрокује додатна повређивања и због тога руководилац гашења и евакуације, путем разгласа, мегафоном и слично, умирујућим гласом смањује панику међу угроженима.

У пожаром угроженом објекту, увек се предност даје спасавању људи, међутим, кад год је то могуће, врши се спасавање материјалних добара и заштита животне околине. Интервенција се изводи у циљу спасавања вредних материјалних добара, уклањања запаљивих материја које могу повећати катастрофу.

Директор кроз прораду и вежбе евакуације одређује извршиоце за спасавање вредних докумената архиве и материјалних добара Друштва.

Вредна материјална средства се износе ван угроженог простора, а иста се физички обезбеђују.

Поступци након спроведене евакуације

Након спроведене евакуације и окупљања запослених и гостију на зборном месту, руководиоци евакуације и спасавања, процењују ситуацију у оквиру које:

- проверавају јесу ли сви запослени и гости напустили објект
- одређују радње које треба предузети на нужном санирању последица изненадног догађаја (гашење пожара и сл.)
- одређују радње које треба предузети ради спровођења акције спасавања особа које су блокиране у деловима грађевине (коришћење опреме за извођење спасавања, одређивање распореда и редоследа спасавања и сл.)
- отпуштају кућама преостале особе које не могу учествовати у даљим акцијама.

Начин спровођења спасавања

У свим случајевима, кад евакуација гостију и запослених није спроведена у потпуности, приступа се акцији спасавања преосталих особа.

У овој акцији учествују:

- Особе, које одреде руководиоци евакуације и спасавања,
- Припадници ватрогасне јединице,
- Према потреби стручне особе других Предузећа.

Руководиоци евакуације и спасавања, у оквиру свог делокруга рада, утврђују путем извештаја следеће:

- Колико је особа угрожено и где се налазе,
- Каква им непосредна опасност прети,
- Јел наступила паника,
- Који су ходници и степеништа непроходни.

Истовремено оцењују која су средства за спасавање потребна и која су лична и колективна заштитна средства потребна за запослене који ову акцију спроводе.

До доласка ватрогасаца-спасиоца, у границама могућности, користе властита средства за спасавање, ако иста поседује.

Након доласка професионалне ватрогасне јединице користиће се опрема за спасавање, ватрогасне јединице, а сви запослени и руководство Предузећа стављају се на располагање руководиоцу акције гашења и спасавања, а руковођење акцијом преузима командир ватрогасне јединице.

Спасавање особа с висине

За спасавање особа са висине треба користити властиту расположиву опрему уколико Предузеће исту поседује. Након доласка професионалне ватрогасне јединице користиће се професионална ватрогасна опрема.

Спасавање особа у случају пожара

У случају пожара морају се понајпре спасавати угрожене особе, а тек онда креће акција за коначно савладавање пожара. Руководиоци евакуације и спасавања одређују начин спасавања особа у случају пожара.

У сваком случају позива се ватрогасно спасилачка јединица.

У случају пожара који отежава спасавање посетилаца и запослених, потребно је:

- Одмах упоредно са осталим радњама спасавања особа, приступити гашењу пожара.
- Искључити инсталације које представљају опасност у случају пожара (ел.струја, гас, грејање).
- Приликом напуштања угрожене просторије затворити прозоре и врата.

- Отворити прозоре и врата на ходницима, степеништима и просторијама у којима се обавља евакуација, односно, спасавање ради одвода дима и превелике топлоте.
- Пробити зидове и слично, како би се заобишла угрожена места и обавило спасавање блокираних особа и ефикасно гашење пожара.

Спасавање особа из рушевина

Претраживање рушевина и спасавање затрпаних особа обављају руководиоци евакуације и спасавања, припадници професионалне ватрогасно спасилачке јединице и запослени који су одређени.

У случајевима рушења објекта или његовог дела мора се одмах:

- Искључити ел.струја, гас, грејање, и др.
- Утврдити критична места на која је потребно обратити пажњу
- Утврдити места одакле се јављају затрпани и повређени
- Утврдити делове објекта који би се током спасавања могли срушити и предузети потребне мере за одклањање опасности од рушења.

Спасавање особа из рушевина треба обављати крајње опрезно како не би дошло до повреда особа које учествују у спасавању или нових повреда већ повређених или затрпаних особа.

При спасавању треба користити наменски алат и опрему, а у крајњем случају и грађевинску механизацију под надзором грађевинских стручњака.

Остале активности

У оквиру осталих активности могу се навести :

- почетно и касније гашење пожара,
- сигурносни поступци на критичним инсталацијама и уређајима,
- пружање прве медицинске помоћи,
- осигурање простора и одржавање реда,
- санирање настале штете.

ЗБОРНА МЕСТА ЕВАКУИСАНИХ ОСОБА

Сви гости и запослени након изласка из објекта, у случају изненадних догађаја, морају се окупити на зборном месту које је одређено за окупљање на отвореном простору.

На зборна места за окупљање морају доћи гости и запослени у свим случајевима изненадних догађаја као што су олујни ветрови, град и ширење облака опасних хемикалија у спољашњем простору.

У тим случајевима треба поступити према следећем:

- Не напуштати објекат

- Сместити се у најсигурније унутрашње просторије
- Чврсто и по могућности непропусно затворити све спољашње отворе на објекту, односно просторијама
- У сарадњи и по заповести руководиоца евакуације и спасавања искључити из употребе све инсталације, машине и уређаје које би могле изазвати акцидентне ситуације
- Након проласка опасности поступити према упутствима руководиоца евакуације и спасавања.

На локацији се одређује следеће зборно место за окупљање лица на отвореном простору:

ЗБОРНО МЕСТО У КРУГУ Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца ЈЕ слободан простор плато испред свих објекта, који служи за прихват евакуисаних гостију и запослених у Предузећу.

Након окупљања гости и запослени морају:

- Мирно сачекати даља наређења и упутства
- Не смеју стварати накнадну панику
- Не смеју се разилазити нити се самовољно понашати
- Не смеју се враћати у објекат док за то не добију одобрење руководиоца евакуације и спасавања да је улаз сигуран.

На зборном месту руководиоци евакуације треба да:

- Утврде јесу ли сви гости и запослени напустили објекат
- Ако утврде да гости и запослени нису на броју, предузимају акцију спасавања
- Обаве координацију даљег деловања са другим руководиоцима евакуације и спасавања и командиром ватрогасаца-спасиоца
- Организују пружање прве помоћи повређенима, а теже повређене упутити у медицинске установе.

ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ ПО ИЗДВОЈЕНИМ ОБЈЕКТИМА

Диреције, РЈ Костолац, водоизворишта и црпне станице

У зависности од простора у којем је пожар настао користи ће се ходници и излази према главном излазу и помоћни са стране као и излаз на супротном делу или централни излаз. Сви евакуациони путеви и маршруте кретања сматрају се на отвореном или полуотвореном ограђеном простору (круг). Свако водоизвориште или круг црпних станица са свих страна има по два или три излаза. Такође постоје зборна места на отвореном простору.

Управни део

Евакуација са овог дела вршити на улаз-излаз, кроз хол централног дела излаз који излази на плато испред улице Моше Пијаде, такође исти могу користити и запослени радници Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, такође друга

варијанта коришћења излаза је са службеног дела међуспрата приземља и подрума који води на плато иза објекта, тако да се евакуација може извршити са обе стране објекта у зависности где смо се затекли и у које нам могућности то и дозвољавају.

4. Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара.

ОБУКА РАДНИКА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Основна обука запослених члан 53. (Закона о заштити од пожара РС број 111/2009 и 20/2015, 87/2018).

- Основна обука из области заштите од пожара организује се за све запослене, најкасније у року од једне године од дана ступања на рад.
- Основну обуку и практичну проверу знања запослених обављају правна лица из члана 56. став 1. овог Закона и лица која раде на пословима заштите од пожара.
- Програм основне обуке доноси послодавац односно руководилац, по прибављеној сагласности Министарства.

Провера знања запослених врши се једном у три године.

Обавезно присуствовање обуци члан 54. (Закона о заштити од пожара РС број 111/09 и 20/2015, 87/2018).

Запослени су дужни да присуствују обуци и провери знања из области заштите од пожара и да се у раду придржавају прописаних упутстава, упозорења, забрана, мера заштите од пожара, као и да у случају пожара приступе гашењу пожара.

ДУЖНОСТИ РАДНИКА У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА И У ГАШЕЊУ ПОЖАРА

У случају избијања пожара већих размера, елементарних непогода и других облика којима се угрожавају људи и имовина, сви радници су дужни да раде на спречавању, спашавању имовине и угрожених људи, као и на отклањању последица, без обзира на прописано радно време, радно место и квалификацију.

У случају избијања пожара за време радног времена, сваки радник је дужан да свим расположивим средствима, приступи гашењу пожара и исти угаси, ако то може да учини без опасности за себе и другог.

Радници који се у процесу избијања пожара не налазе на раду дужни су да одмах по сазнању о избијању пожара дођу у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца и да учествују у гашењу и отклањању последица пожара.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЕВАКУАЦИЈЕ

Сви запослени у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца морају се упознати са садржајем овог Плана, и на прописан начин се оспособити и увежбати за његово евентуално примењивање.

Са садржајем ових Правила заштите од пожара и Плана евакуације потребно је да се на одговарајући начин упознају и остали учесници коришћења Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

Увежбавање спровођења Плана евакуације мора се спроводити бар један пут у 3 (три) године.

5. Права, обавезе и одговорности запослених за спровођење превентивних мера заштите од пожара

Нормативно уређивање заштите од пожара

- а) Правила заштите од пожара.
(Најзначајније одредбе Правила заштите од пожара).
- б) Програм основне обуке запослених радника из заштите од пожара.
- в) План заштите од пожара.
- г) План евакуације и упутство за поступање у случају пожара
(Објашњење и разрада из текстуалног дела Плана евакуације, као и графичког приказа тумачење симбола и знакова).
- д) Организовање послова заштите од пожара у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.
- ђ) Остала нормативна Акта заштите од пожара донета од стране Закона о заштити од пожара директора Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.
Закон о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 88/2011 од 24.11.2011. године).

Карактеристике прописа и норми заштите од пожара

- а) Закон о заштити од пожара
- б) Регулативна заштита од пожара посебним прописима и нормама.

Превентивне мере заштите од пожара

- а) Уређаји, опрема и средства за заштиту од пожара и гашење пожара
- б) Уређаји и инсталације за откривање, дојаву и гашење пожара
- в) Електричне, гасне, вентилационе, топлотне и друге инсталације
- г) Смештај чврстог запаљивог материјала
- д) Ватрогасне страже (појам, организација, обавезе запослених).

Обавезе и спровођење мера заштите од пожара

- а) Директор, или запослено лице које он одреди
- б) Лице задужено за материју заштите од пожара
- в) Запослени
- г) Права и обавезе осталих лица.

Одговорност за неспровођење мера заштите од пожара

- а) Дисциплинска и материјална одговорност запослених
- б) Прекршајна одговорност запослених
- ц) Кривична одговорност запослених.

6. Прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта.

Време евакуације се може израчунати по обрасцу:

$$T_{\text{евак.}} = \frac{P}{V \times K} + \frac{L}{V} \quad (\text{сек})$$

При чему је:

T – евак.-време евакуације у секундама

P – број људи у објекту

V – ширина излазних врата на објекту

K – коефицијент пролаза особа

L – укупна дужина пута у метрима

V – брзина кретања је око 0,6 m/sec за сваку особу.

Класификација објеката на основу ТР 21, према броју лица која бораве у Предузећу и површини пожарног сектора-а:

Број особа	до 20	21 до 50	51 до 100	101 до 300	301 до 700	701 до 1500	1501 и више
Класа Р	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	P ₆	P ₇
A (m ²)	<400	<800	<1200	<1600	<2000	<2500	<3000

Просторије управне зграде и свих осталих објеката у којима могу боравити лица од 21-50, спада у класу P₂

У просторијама дирекције, помоћних објеката присутно је од 30-50 запослена радника. Као полазно место, усваја се крајња канцеларија најудаљенија од излаза.

Прорачун евакуације из Управно-административног дела објекта, дирекције и управног дела

Vreme pripreme 5 min=300 s

Етапа I од ползног места (PM) до првог излаза (PI)

- дужина пута $L_1 = 8 \text{ m}$
- брзина кретања $v_1 = 1,5 \text{ m/s}$

- širina koridora evakuacije $B_1 = 1 \text{ m}$
- propusna moć kor. evakuacije $Q_1 = \text{SPM} \times B_1 = 60 \times 1 = 60$
osoba/min
- vreme prolaska: $t_1 = L_1/v_1 = 8/1,5 = 5,33 \text{ s}$
 $t_1 = 5,33 \text{ s}$

Etapa II od prvog izlaza (PI) do etažnog izlaza (stepeništa) (EI)

- dužina puta $L_2 = 10 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_2 = 1,5 \text{ m/s}$
- širina koridora evakuacije $B_2 = 2,4 \text{ m}$
- propusna moć kor. evakuacije $Q_2 = \text{SPM} \times B_2 = 60 \times 2,4 = 144$
osoba/min
- vreme prolaska: $t_2 = L_2/v_2 = 10/1,5 = 6,66 \text{ s}$
 $t_2 = 6,66 \text{ s}$

Etapa III kretanje niz stepenište do prizemlja

- dužina puta $L_3 = 6 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_3 = 1,2 \text{ m/s}$
- širina koridora evakuacije $B_3 = 1,2 \text{ m}$
- propusna moć kor. evakuacije $Q_3 = \text{SPM} \times B_3 = 60 \times 1,2 = 72$
osoba/min
- vreme prolaska $t_3 = L_3/v_3 = 6/1,2 = 4 \text{ s}$
 $t_3 = 4 \text{ s}$

Etapa IV kretanje u prizemlju do krajnjeg izlaza(KI)

- dužina puta $L_4 = 6 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_4 = 1,5 \text{ m/s}$
- širina koridora evakuacije $B_4 = 4 \text{ m}$
- propusna moć kor. evakuacije $Q_4 = \text{SPM} \times B_4 = 60 \times 4 = 240$
osoba/min
- vreme prolaska $t_4 = L_4/v_4 = 6/1,5 = 6 \text{ s}$
 $t_4 = 6 \text{ s}$

Etapa V kretanje od krajnjeg izlaza (KI) do bezbednog mesta (BM)

- dužina puta $L_5 = 15 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_5 = 1,5 \text{ m/s}$
- vreme prolaska: $t_5 = L_5/v_5 = 15/1,5 = 10 \text{ s}$
 $t_5 = 10 \text{ s}$

Dodaje se:

- zbog skretanja pod uglom većim od 60° (dodaje se 5s na svaka 10 lica)
 $5 \times 5 = 25 \text{ s}$

Укупно време евакуације t

$$t = t_{pe} + t_1 + t_2 + t_3 + t_4 + t_5$$

$$t = 300 + 5,33 + 6,66 + 4 + 6 + 10 + 25 = 356,99 \sim 357 \text{ s}$$

$$t = 357 \text{ s}$$

Укупно потребно време за евакуацију у случају пожара у најнеповољнијем случају Управне зграде износи 357 s, 5,95 минута.

У просторијама водоизворишта и помоћних објеката присутно је од 20-50 запослена радника. Као полазно место, усваја се крајња канцеларија најудаљенија од излаза.

Прорачун евакуације из дела водоизворишта и помоћних објеката

Класификација објеката на основу ТР 21, према броју лица која бораве у Предузећу и површини пожарног сектора-а:

Број особа	до 20	21 до 50	51 до 100	101 до 300	301 до 700	701 до 1500	1501 и више
Класа Р	Р ₁	Р ₂	Р ₃	Р ₄	Р ₅	Р ₆	Р ₇
А (m ²)	<400	<800	<1200	<1600	<2000	<2500	<3000

Просторије водоизворишта и осталих помоћних објеката, Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца и свих осталих објеката у којима могу боравити лица максимално 100 лица, те спада у класу Р₃

Време евакуације се може израчунати по обрасцу:

Прорачун евакуације из просторија водоизворишта и осталих помоћних објеката Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

У приземљу и спратним деловима објеката се претпоставља да може бити присутно максималних 100 лица који се у било ком тренутку могу затећи у објекту. Прорачун ће бити извршен за све присутне, као и у најнеповољнијем случају.

$$\text{Vreme pripreme } 5 \text{ min} = 300 \text{ s}$$

Етапа I од ползног места (PM) до првог излаза степеништа са етажног дела (PI)

- дужина пута $L_1 = 15 \text{ m}$
- брзина кретања $v_1 = 1,5 \text{ m/s}$
- ширина коридора евакуације $B_1 = 1,5 \text{ m}$
- пропусна моћ кор. евакуације $Q_1 = SPM \times B_1 = 50 \times 1,5 = 75$
osoba/min

- време prolaska: $t_1 = L_1/v_1 = 15/1,5 = 10 \text{ s}$
 $t_1 = 10 \text{ s}$

Etapa II kretanje niz stepenište do prizemlja

- dužina puta $L_2 = 5 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_2 = 1,2 \text{ m/s}$
- širina koridora evakuacije $B_2 = 1,3 \text{ m}$
- propusna moć kor. evakuacije $Q_2 = \text{SPM} \times B_3 = 50 \times 1,3 = 65$
osoba/min
- време prolaska $t_2 = L_2/v_2 = 5/1,2 = 4,16 \text{ s}$
 $t_2 = 4,16 \text{ s}$

Etapa III kretanje u prizemlju do krajnjeg izlaza (KI)

- dužina puta $L_3 = 12 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_3 = 1,5 \text{ m/s}$
- širina koridora evakuacije $B_3 = 2 \text{ m}$
- propusna moć kor. evakuacije $Q_3 = \text{SPM} \times B_3 = 100 \times 2 = 200$
osoba/min
- време prolaska $t_3 = L_3/v_3 = 12/1,5 = 8 \text{ s}$
 $t_3 = 8 \text{ s}$

Etapa IV kretanje od krajnjeg izlaza (KI) do bezbednog mesta (BM)

- dužina puta $L_4 = 20 \text{ m}$
- brzina kretanja $v_4 = 1,5 \text{ m/s}$
- време prolaska: $t_4 = L_4/v_4 = 20/1,5 = 13,33 \text{ s}$
 $t_4 = 13,33 \text{ s}$

Dodaje se:

- zbog skretanja pod uglom većim od 60° (dodaje se 5s na svaka 10 lica)
 $10 \times 5 = 50 \text{ s}$

Ukupno vreme evakuacije t

$$t = t_{pe} + t_1 + t_2 + t_3 + t_4$$

$$t = 300 + 10 + 4,16 + 8 + 13,33 + 50 = 385,49 \sim 386 \text{ s}$$

$$t = 386 \text{ s.}$$

Укупно потребно време за евакуацију у случају пожара у најнеповољнијем случају износи $386 \text{ s} = 6,43 \text{ мин.}$

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

У Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, треба да се налази бар један примерак овог Правила заштите од пожара и да буде доступан сваком запосленом раднику, како би радници могли да се упознају са његовим садржајем, а што би им користило на радном месту.

Новопримљени запослени радници, пре распореда на радно место, треба да буду упознати са одредбама овог Правила заштите од пожара, а посебно са оним одредбама које се односе на њихова права, дужности и обавезе као и на радно место на којем ће радити.

Разна упозорења, упутства и остали акти који се односе на опасност и заштиту при раду и заштиту од пожара, а у вези су са обављањем посла на одређеним радним местима, као и одређеним средствима рада, а који се издају ради заштите живота и здравља, као и избегавање здравственог оштећења радника, морају да буду доступни радницима и свим запосленима као и новопримљеним или распоређеним радницима на радна места на која се ове заштитне мере односе.

За спровођење одредаба овог Правила заштите од пожара и правовременом упознавању запослених радника са заштитним мерама на појединим радним местима, брине се и одговоран је директор Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, као и запослено лице које директор одреди и нормативно задужи за обављање послова заштите од пожара.

До сада издата упутства, правила, посебне мере и друга акта која се односе на спровођење мера заштите од пожара, важе и након доношења овог Правила заштите од пожара, ако нису у супротности са одредбама Правилника заштите од пожара и важећим техничким прописима и Законима.

Сва постојећа ватрогасна средства, уређаји и опрема која се налази у употреби и на залихама, мора да се искористи до краја по одредбама општих аката који важе до ступања на снагу ових Правила заштите од пожара.

Доношењем ових Правила заштите од пожара, за поједине врсте радова, важе упутства издата до сада, као и акта за спровођење мера заштите од пожара који су у сагласности са одредабама и члановима Правила заштите од пожара Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

УСВАЈАЊЕ И ПРАВОСНАЖНОСТ ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Одлука о усвајању Правила заштите од пожара мора бити потписана од стране директора Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, као и оверена печатом.

Правила заштите од пожара се почињу примењивати осмог дана од дана објављивања на огласној табли Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

У Пожаревцу дана,
16.05.2022. године

Ј.К.П. „Водовод и канализација“ Пожаревац

директор